

[Gert Petersen]

»The name is starwars«, fordi avisen – og heri giver jeg den ret – fandt, at alene denne betegnelse var dækkende for det initiativ, som Reagan havde taget.

I begyndelsen af 1985 er Washington for alvor gået i gang med at forsøge at, om jeg så må sige, sælge stjernekrigsprojektet til sine europæiske allierede. Forsvarsminister Weinberger anmodede offentligt om deres støtte og tilbød dem at deltage i forsknings- og udviklingsprogrammet, hvortil der er afsat 27 mia. dollars – det er godt 300 mia. kr. – over den næste 5-årige periode. Allerede derfor kan Danmark ikke komme uden om en stillingtagen, men der er selvsagt også mange andre gode grunde til, at vi ikke kan det.

Stjernekrigsprogrammet betyder et uheld og et ukontrollabelt opsving i rustningskapløbet. Det vil øge den gensidige mistænksomhed til noget nær bristepunktet. Det vil blokere for alle nedrustningstiltag og alle forsøg på at skabe en mere fredelig verden. Det vil beslaglægge uhyre ressourcer, som kunne anvendes på en fornuftigere måde til gavn for menneskeheden, og det kan undergrave den internationale økonomi yderligere.

At der i første omgang kun, som man siger, er tale om forskning, er en ringe trøst. Når der afsættes 60 mia. kr. årligt til forskning i en 5-årig periode, er det selvfølgelig meningen, at man vil have noget for pengene. Forskning er heller ikke bare forskning i laboratoriet. Forskning og udvikling af produkterne hænger meget tæt sammen. Man må forvente, at i løbet af 4–5 år vil man begynde at afprøve resultatet af forskningen; derfor må Danmark sige fra, og vi må gøre det her og nu. Og for dem, der ikke tillægger alle disse gode argumenter nogen vægt, står altså tilbage, at administrationen i USA har bedt sine europæiske allierede om støtte til programmet her og nu. Skal Danmark støtte stjernekrigsprojektet, eller skal vi ikke? Svar udbedes! Mr. Weinberger har spurgt os, og vi kommer da ikke uden om at svare mr. Weinberger.

Efter vores opfattelse må svaret være et klart nej, ja, det må gå endnu videre, det må være en undsigelse af dette farlige rustningsinitiativ.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er nyttigt med en offentlig debat om de sikkerhedspolitiske spørgsmål, som jo i stigende grad er blevet en del af vores politiske hverdag. Det er vigtigt, at vi drøfter disse spørgsmål, før der skal træffes afgørelser, afgørelser, som også vi berøres af. På den måde kan vi bedst opbygge en stillingtagen, som der her i landet er bred dækning for, og som derfor vil give os en større international gennemslagskraft, når spørgsmålet melder sig i konkret form. Det, vi skal drøfte i dag, er ikke særlig konkret.

Det officielle navn er det strategiske forsvarsinitiativ. Der er nogle, der kalder det stjernekrigsforsvar, men det er et dårligt og misvisende udtryk. Hvorfor skulle vi ikke sanere vores begrebsverden og indføre udtrykket rumforsvar, når det nu er den bedst dækkende betegnelse? Men hvad man end kalder det, er der her tale om noget, der ikke er konkret. Det er planer, tanker, forskning. Det er ikke konkrete, udviklede og producerede våbensystemer med kendt og veldefineret formåen. Ingen våbensystemer i det defensive strategiske forsvar, som den amerikanske præsident i sin tale til nationen den 23. marts 1983 fremlagde sine tanker om, er udviklet, testet eller sat i produktion – ingen.

Det eneste, vi har at forholde os til, er begyndelsen til et formentlig omfattende amerikansk forskningsprogram, hvis resultater næppe kan vise sig i form af mulige deployerede våbensystemer før henimod årtusindskiftet, og muligheden for at afgøre, om sådanne våbensystemer overhovedet lader sig producere med tilstrækkelig effektivitet og inden for acceptable økonomiske rammer, vil tidligst foreligge om mellem 5 og 10 år.

Endelig er der nok også grund til at understrege, at der er tale om et nationalt amerikansk forskningsprogram, ikke et NATO-program. Noget andet er, at hvis det skulle komme til en udvikling af strategiske forsvarssystemer, vil det under alle omstændigheder være en udvikling, der også får betydning for alliancen.

Det sidste skal jeg komme tilbage til, men hvis jeg et øjeblik må standse op her og resumere, så er situationen altså den, at det strategiske forsvarsinitiativ indtil videre er: for det første et forskningsprogram og alene et forskningsprogram, for det andet et program med en lang tidshorisont for sin virkelige muliggørelse og for det tredje et rent natio-